

Kishíró

TORDASI



2003. június

E-mail: tordas@mail.elender.hu

ÖNKORMÁNYZATI LAP

XV. évfolyam 3. szám
Internet: www.tordas.hu

MENNYIT ÉR HÁROM PERC?

A Tordason átvezető főút hossza körülbelül két kilométer.

Ennek a két kilométernek megtételéhez 120 km/óra sebességgel egy percre van szükség. Ha 60 km/óra sebességgel tesszük meg ezt az utat, akkor kettő perc az út, ha 30 km/óra sebességgel autózunk át a falun, akkor négy percünkbe kerül, vagyis a százhusz és a harminc kilométeres sebesség között **három perc** a különbség.

Három perc rengeteg idő.

Ha például arra gondolunk, hogy az Osztrák nagydíjon M. Schumacher 3,36 másodperccel győzte le Räicköckent, de a

hétköznapi életben sok három percet eltöltünk haszontalan dolgokra.

A tavalyi évben Magyarországon 1429-en haltak meg közlekedési balesetben. Ez körülbelül Tordas felnőtt lakossága. Tavaly 1429 embert hiába várt haza a családja, hiába várták a munkahelyén, vagy az iskolában, mert ők soha nem értek oda.

A halálos közlekedési balesetek csaknem a fele lakott területen történt, és közel 20%-ban közrejátszott a gyorsajtás.

A fenti adatok alapján még egyszer megkérdezem:

mennyit ér három perc?

Cifka János

Kedves Fejér Megyei Polgárok!

Május elején az országgyűlés megkezdte a vitát az oktatási törvénycsomagról, annak is legellentmondásosabb részéről, a közoktatási törvény módosításáról. Már a törvénytervezet megismerésekor világossá vált, hogy a szöveg nagy indulatokat fog kelteni. Éppen ezért megkerestem választókerületünk polgármestereit és iskolaigazgatóit, hogy megtudhassam véleményüket.

Köszönöm az érkezett válaszokat és értékeléseket, különösen az írásban is megfogalmazott véleményeket, melyek egyike-másika szaktanulmányként is felhasználható volt és melyek megállapításai beleépültek módosító indítványokba és a vita érveibe.

Az érkezett anyagok közül külön kiemelném *Bárános József* (Bicske), *dr. Hamza Lászlóné* (Tordas), *Hollósiné Kovács Gizella* (Pázmánd), és *Papp Csabáné* (Csabdi) iskolaigazgató, *Jármy Katalin* önkormányzati képviselő (Tabajd)

anyagát, valamint *Bátki József* polgármester (Ercsi) elemzését.

A törvényjavaslat vitájában már eddig is alapvető kérdések merültek fel. Számomra például maga az is nagy kérdés, hogy miről szóljon a törvény. Úgy vélem, hogy a nevelési-oktatási célokat kell pontosan megadnia, majd foglalkoznia kell a közoktatás országos feltételeivel, s végül a törvény végrehajtása, annak ellenőrzése során szükséges államigazgatási eljárásokkal. Itt mindjárt az elsövel is gond van. Expozéjában Hiller államtitkár úr öt percen belül ötször ismételte el az „alapkészségek megerősítésének” szükségességét. Ez tényleg lényeges dolog, amivel egyet érthetünk mindannyian. Különösen akkor, ha – mint állítja – az iskolaszervezetet ehhez nem kívánja megbontani. Támogatást érdemel a gyermekek érdekvédelmének erősítése, ha csak nem a család összetartozását sérti (pl. ha a tanító el kell tit-

(Folytatás a 4. oldalon)

Létay Lajos

Vezet az iskola

*Becsuktam könyvem,
elfogyott, nincs tovább,
csengők nem csengenek,
némák az iskolák.*

*Az út a rétre megy,
partokra kanyarog,
hahóznak vén hegyek –
billegek, ballagok.*

*Becsuktam könyvem,
s kísér minden sora,
akárhol is megyek,
kísér az iskola.*

*S minden oly egyszerű,
mi volt eddig titok:
beszélni kezd a fű,
füvet ha szólítok.*

*Beszélni kezd a nap,
napot ha kérdezek,
elmondja, mint halad,
megmondja merre megy.*

*Mind megmondják nevük
fák, füvek, csillagok,
rám köszönet begyűrt
süvegével a hold.*

*Becsuktam könyvem,
s velem minden sora:
akárhol is megyek,
vezet az iskola.*

A képviselő-testület jegyzőkönyvéből

A képviselő-testület április 22-én és május 20-án tartott ülést.

Április 22-én a rendőrség számolt be a közbiztonság helyzetéről, a testület elfogadta 2002. évi zárszámadását és módosította Szervezeti és Működési Szabályzatát.

A rendőrség beszámolója során ismertetett számadatok szerint Tordas községben 23 ismertté vált bűncselekmény történt, ami a kapitányság átlaga alatt szerepel. Nem jobb és nem rosszabb a közlekedési morál Tordason sem, mint az országos átlag. Jellemző a gyorsajtás, amelynek kiszűrése kellő felszereltséggel (trafipax) oldható meg.

A település csendes, nyugodt szigetnek számít más településekhez képest. Ez elsősorban a jól működő polgárőrségnek és a jó együttműködésnek tudhatjuk be.

A képviselő-testület 2002. évi bevételét és kiadásait (zárszámadását) a következők szerint fogadja el (e/Ft-ban):

a./ Bevétel	
– Állami támogatás	58.841,-
– SZJA	15.679,-
– központosított célirányzat	5.894,-
– Eü. finanszírozás	9.427,-
– Saját bevétel	68.661,-
– Előző évi pénzmaradvány	35.862,-
Összesen:	194.364,-
b./ Kiadás	
– Működési kiadás	106.920,-
– Önkormányzat kiadásai	18.421,-
– Átadott pénzeszközök	12.224,-
– Felújítás, beruházás	20.142,-
– Átfutó kiadás	1.198,-
– Pénzmaradvány	35.459,-
Összesen:	194.364,-

Május 20-án a hulladékgazdálkodási rendszer a Közép-Dunavidéki régióban című napirenddel és a Martonvásár és térsége Művészeti Iskola működési kérdéseivel foglalkozott a testület.

A hulladékgazdálkodás nagy és átfogó anyagát a testület úgy értékelte, mint a következő évtizedek egyik igen fontos feladatát, amelyre nézve már most szükséges kötelezettséget vállalni. A vállalt kötelezettség, figyelemmel az uniós pályázatra és a

pályázatban résztvevő településekre, hulladékgazdálkodással foglalkozó cégekre, nem jár nagy anyagi befektetéssel, de annál nagyobb előnnyel. Szemét a jövőben is keletkezik és azt kezelni tudni kell minden önkormányzatnak, minden szervezetnek. Meg kell találnunk azt az utat, amely a biztonságos hulladékgazdálkodáshoz vezet és kellően környezetvédő ahhoz, hogy környezetünket megóvjuk.

Ennek szellemében e testület csatlakozott a régióhoz, a hulladékgazdálkodás új formájának bevezetéséhez (lásd: hírek, információk, programokban szereplő hirdetés).

A Martonvásár és Térsége Művészeti Iskola működési kérdéseiben alapvető feladatok tisztázására került sor az érintett intézmény igazgatója és a testület között. Az új testület megismerkedhetett a működéssel, a működés buktatóival (drágulás, létszámcsökkenés, normatívák hiánya), és egyben határozhatott a jövőben indítható csoportokról. A kerámia oktatás döcögössége megoldására felmérést javasolt arra vonatkozóan, milyen az igény és ennek függvényében fog dönteni a jövőben e csoport támogatásáról.

A működési feladatok között megismerkedett a testület az intézmény pénzügyi zárszámadásával is. Megállapította, hogy a költségvetés módosításai nem minden esetben engedélyezett módosítások, ami egyben azt is jelenti, hogy a jövőben tökéletesíteni szükséges a társulási tanács működését, a szakmai munka elismerése mellett pedig tökéletesíteni szükséges az intézmény szervezési tevékenységét is.

Mind a téma tárgyalásából, mind a felvetésekből és a szükséges következtetésekből az állapítható meg, hogy az iskola működtetése „semmilyen” szervezethez nem követ. A maronvásári önkormányzat csupán egy a működtető önkormányzatok között, ezért az iskola alapvető működtetésében egyedi döntési joga nincs. Arra csak a társulási tanács jogosult.

A működtetés tökéletesítése mellett a testület továbbra is támogatandónak és szükségesnek tartja a társulásban való részvételt, a tordasi gyerekek művészeti oktatását.

Egyéb ügyeket is tárgyalt a testület, amelyekről az információkban olvashatnak.

MŰVELŐDÉSI HÁZ HÍREI

Visszatekintő:

Április 24-én, a Föld napja alkalmából *Fenyvesi László*, a magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Fejér Megyei elnöke tartott diafilmvetítéssel egybekötött előadást a Velencei-tó környéke állat és növényvilágáról.

Április 30-án májusfát állítottak a fiatalok, láthattuk a Pillike néptáncscsoport fergeteges táncbemutatóját, és nyugat – afrikai népzene hallhattunk.

Május 1-jén 15 bográcsban főtt mindenféle finomság. A jó hangulatú nap kellemes kikapcsolódást, szórakozást nyújtott. Évről-évre többen vesznek részt, ráérezve a közösségben rejlt, az ott eltöltött idő hasznosságára.

Május 9–19. között láthattuk *Sütő-Petre Rozália* és *Váncsa Ildikó* kiállítását.

Május 17-én az asszonykórus Abasáron, a katonadal fesztiválon sikerrel szerepelt.

Május 24-én az Öreghegyen a boros gazdák és vendégeik ünnepeltek. Az új hegybíró az elkövetkezendő egy évre *Tóth Ferenc* tordasi gazda lett.

Május 30–június 1. között rendeztük meg a hagyományos, immár ötödik Tordasi Kulturális Napokat, ahol Tordas ismét nagyot „alakított”.

A szemet gyönyörködtető, fantáziát megmozgató kiállítás, a fergeteges színpadi produkciók, a templomi koncert egyedülálló zenei élménye mind-mind a tordasiakat dicséri. Köszönet és elismerés mindenkinek, aki bármilyen formában részt vállalt e három nap eseményeiben.

A neveket lehetetlen lenne felsorolni, hiszen több mint másfélszázan vettek részt. Vendégünk volt a Klagenfurt-i Gyermekek Néptáncscsoport, akik által az Osztrák népi világba tekinthettünk be.



A rendezvény sikeréhez nagyban hozzájárult, hogy elfogadta meghívásunkat a „rég tordasi” *Cseh Tamás* és *Dr. Sztrányay Miklós*. *A falu nevében köszönöm nekik is.*

JÚNIUS, JÚLIUS HAVI PROGRAMJAINK:

Június 21-én, szombaton az ifjúsági klub szervezésében a sportpályán rendezzük a VII. Fejér Megyei Ifjúsági Klubok találkozóját. Több mint négyszáz fiatal várunk sportprogramokkal, szellemi és ügyességi vetélkedőkkel.

Június 28-án, szombaton 20 órától a szabadtéri színpadon ad koncertet az ex RAZZIA. Mindenkit szeretettel várnak.

Június 28–29-én az asszonykórus a szerbiai Hajdújárásán, egy nemzetközi népzenei fesztiválon vesz részt.

Július 12-én a szabadtéri színpadra egy könnyűzenei koncertet tervezünk, ami még szervezés alatt áll. Kérem, figyeljék majd a plakátokat.

Augusztus 2–10-e között az ifjúsági klub tagjai Abádszalókon nyaralnak. Ezen idő alatt a ház zárva tart.

SZÍNHÁZRAJONGÓK FIGYELEM!

A székesfehérvári Vörösmarty színház 2003 – 2004 évad bérletes előadásai:

Shakespeare: Szeget szeggel – színmű

Verebes István: Remix, avagy három a nagylány – zenés komédia

Szomor, Szurdi, Valla: Diótörő és egerkirály – családi musical

Arthur Miller: A salemi boszorkányok – színmű

Heltai Jenő: Tündérlaki lányok – vígjáték

Az öt előadásra szóló bérlet ára 3600 Ft. Minden előadásra busz indul.

Akit érdekel, kérem, július 11-ig jelezze személyesen, vagy telefonon a művelődési házban.

A nyári szünidőben, **június 16-tól**, amikor más programmal nem ütköznek, iskoláskorú gyermekeknek játszóházat szervezünk. **16-án 9 órára** várom azokat, akik részt kívánnak venni, hogy a részletes programokat együtt határozzuk meg.

Kívánok mindenkinek kellemes nyaralást, jó pihenést.

Bediné Németh Márta

HÍREK, INFORMÁCIÓK, PROGRAMOK

2003. március 1-jétől egy gárdonyi székhelyű ügyvédi irodával kötöttünk szerződést az önkormány jogi feladatai ellátására, a jogi képviseletre. Ez az ügyvédi iroda, az önkormányzat képviseletén túl, kéthetente, csütörtök délután 14-15 óra között, a **Polgármesteri Hivatalban** ügyfélfogadást tart a lakosság részére. Jogi tanácsadásuk ingyenes, konkrét ügyben pedig a megegyezés szerinti tarifával képviselik ügyfeleiket. Várjuk érdeklődésüket.

Öreghegy gazdái összefogásából, saját önerejükben (munka és pénz) több km utat újítottak fel, ami által a telkek megközelítése jobbá, környezete kulturáltabbá vált.

Mind a helyi szervezők, mind *Farkas Jenő, Rácz József és Cifka János* vállalkozók gépi eszközei, a biztosított mart aszfalt felhasználásával, komoly munkát végeztek.

Köszönet illeti a szervezőket, a munkában résztvevőket és a név szerint említették is a munka megszervezéséért és kivitelezéséért.

Tordas Község Képviselő-testülete a települési szilárd hulladék-közszolgáltatás fejlesztéséhez pályázatot nyújtott be.

A pályázatban szereplő cél (600 db 110 l-es kerek kuka edény) megvalósításának összes költsége: 3.450.000,- Ft, amelynek 50 %-át pályázati összeggel egészítjük ki.

E pályázatnak elsődleges célja, hogy a szemétyűjtés formáját tovább korszerűsítsük. A kuka edény minden egyes ingatlannál kötelezően használható eszköz lesz. A kihelyezés után csak az ilyen kukában kihelyezett szemét begyűjtését végzik el a szállítók.

Más edényben, zsákban, kuka mellé kirakott kommunális hulladékot nem fognak elszállítani.

Várhatóan, a jövő elejétől bevezetendő új kukák mellett, jövőre a szelektív hulladékgyűjtés is bevezetésre kerül. Az elkövetkezendő évek környezetvédelme, az intézkedések környezet-re gyakorolt hatása tovább fokozhatja a település rendjét, tisztaságát.

Az elkövetkezendő évtizedek legjelentősebb környezetvédelmi beruházásához csatlakozott akkor településünk, amikor a Közép-Duna Vidéke térség regionális szilárdhulladék gazdálkodási rendszerének megvalósítására, az ISPA pályázaton elnyerhető támogatáshoz szükséges konzorcionális (együttműködési) szerződést elfogadta.

A konzorcionális szerződésben (a hivatalban megtekinthető) rögzítetteknek megfelelően a tagi önrész biztosítására az önkormányzat képviselő-testülete kötelezettséget vállalt. Az önkor-

mányzatra jutó önrész mértéke 6.468.349,- Ft, melyet 2004-től kezdődően három évre lebontva biztosít.

A képviselő-testület hozzájárul ahhoz, hogy az ISPA kérelmezési eljárás, valamint a projekt végrehajtásáért felelős szervezet – mint kapcsolattartó – Polgárdi Város Önkormányzata legyen. A képviselő-testület kötelezettséget vállalt továbbá arra, hogy a projekt működéséhez szükséges, de a támogatásból nem finanszírozható költségeket költségvetésben biztosítja, melynek mértéke a 2003. évben 30,- Ft/lakos/év, 2004-től kezdődően 60 Ft/lakos/év.

Ezen együttműködési szerződést előzetesen 168 település támogatta, a szerződések elfogadása során valószínűleg ez a szám csökken.

Településünk helyzetében a kommunális szemét gyűjtése, szeméttelre szállítása alapvetően megoldott, de néhány év múlva is így lesz. A beruházásban szereplő cél megoldása minden önkormányzatnak alapvető érdeke. Ebből kimaradni, csak azért mert jelenleg a helyzet jó, vagy úgy látszik hogy jó, szűk látókörre vall. E nagy horderejű döntés a település hulladék-gazdálkodásának hosszú távú megvalósítását jelenti. Erre nem csak a szigorú európai szintű jogi szabályozás, de emberi érzéseink, a jövőbe vetett hitünk is kötelez bennünket.

Magyarország uniós régiói, ezen belül kistérségei átdolgozását tervezik országos szinten. Ebből egy olyan jellegű „hisztéria” alakult ki, hogy minden kistérség máshogy képzelet területének kialakítását, mint eddig volt. Az elmúlt években kialakított kistérségek nagyon sok vonatkozásban egymásra számítva fejlesztették ellátásukat. E fejlesztések egymásra épületek, sokszor még összhangban is voltak, így normális esetben kialakulhatott a települések kidolgozott szolgáltató rendszere.

Most más időt élünk, mindenki variál, mindenki ügyeskedik, a szolgáltató rendszer szétverése pedig már nem probléma (annak, aki ezt teszi).

Így alakulhatott ki, hogy Gárdonyi térségéhez tartozók közül a tó környéki települések, Martonvásár, Gyűrű, Kajászó, Baracska településeket nem kívántak nyilvánították.

Választási lehetőséget kínáltak, tartozunk Bicskéhez, Ercsihez. Alternatív javaslat ha a tó környékhez nem tartozhatunk: Martonvásár központtal az említett települések, kiegészülve Vál és Ráckeresztúr településekkel.

Míndez viszont egy új intézményrendszer kiépítését jelentené, Ercsi pedig megközelítés szempontjából elfogadhatatlan számunkra.

Hogy ebből a káoszról ki fog helyes következtetést levonni, majd az országgyűlés hogy fog törvényt alkotni, nem tudni.

Martonvásár önkormányzata a környékbeli települések egyetértésével kezdeményezte Martonvásár székhellyel *okmányiroda* kialakítását.

A tordasi lőtér kialakítása befejeződött. Az önkormányzat által biztosított területen a megye egyik legkorszerűbb, engedélyezett lőtere alakult ki. Az építés befejeződött, a rendőrségi procedura most kezdődött. A szükséges engedélyek beszerzése után a lőtér a sportegyesület kezelésében működik, az egyesület lövészsportosztálya szervezésében.

A tordasi lakópark telkei átalakításával a terület beépítése más elképzelés szerint alakul. Ma már nem klasszikus lakópark épülne, hanem a telkek „egyéni” kialakításával egyedi beépítésre kerülhet sor az önkormányzat rendeletében meghatározott szabályok szerint.

A telkek átalakítása az önkormányzat tulajdonát képező útterület növekedésével jár, a tulajdonossal folytatott tárgyalások pedig az önkormányzat és a tulajdonos közötti megállapodás módosítását is szükségessé teszi. E feladatsorral együtt folytatódik a telkek közművesítése, amely után a telkek értékesítése, majd az építkezés megkezdhető.

A szükséges átalakításokat az önkormányzat a megállapodás módosítás aláírása után engedélyezi.

Tekintettel arra, hogy a Fogyatékosok Otthona által eddig folytatott, időseket illető ebédhordás megszűnt (okát nem tudjuk, csak sejtjük) szükséges volt ennek megszervezése, vagy valamilyen formában való segítség beiktatása.

Gémesiné Kenyár Zsuzsanna szociális vállalkozó az idősek

gondosa mellett olyan szolgáltatás bevezetését is vállalja (jelzőrendszeres házigondozás), ami előremutató és önkormányzatunknak előbb-utóbb megoldásra váró feladatot fog jelenteni.

A házi segítségnyújtás azt a formáját kívánja az önkormányzat bevezetni, amely egyelőre ebédhordásból, szükséges esetén házi gondozásból áll.

Ennek előkészületei folynak, a testület hamarosan dönteni fog e kérdésben. Az ebédhordás szociális alapon – hasonlóan más települések ilyen szolgáltatásaihoz – térítéses rendszerben működne.

Erről konkrétan a következő számban olvashatnak.

NYÁRI TÁBOR

A Családsegítő és Gyermejköltségi Szolgálat a gyermekek nyári szabadidejének hasznos eltöltése érdekében ismét megszervezi nyári napközis táborát az általános iskolás korosztály számára, előreláthatólag június utolsó hetében és július első két hetében.

A tábor helyszíne Általános Iskola és Diákotthon Martonvásár, Bajszy Zs. út 32.

Becsült költsége: 6.000,- Ft/hét

Változatos programok: kézműves foglalkozások, kirándulás, lovaglás, strandolás. Kétszeri étkezés (tízórai és ebéd)

Jelentkezés: Martonvásár, Budai út 4. sz. alatt Erősné Zalán Mártánál.

Várjuk támogatók jelentkezését annak érdekében, hogy a tábor programjait színesíteni tudjuk.

(Folytatás az 1. oldalról)

koljon tudomására jutott információt a szülő előtt). Hasznos a pártpolitikai tevékenység tilalma is az iskolákban, s a közép fokú oktatás elejére beillesztett, a nyelvtanulásra és informatikára használható 0. évfolyam bevezetése is. Egyetért a parlament abban is, hogy a törvénymódosítás előírja a gyermekek közötti hátrányos megkülönböztetés tilalmát.

Főlöszleges viszont a szakmai kérdések törvényi szabályozása, mint pl. az évismétlésé. Ennek tilalma egyébként is azt üzeni, hogy tudás nélkül is lehet előrehaladni. Tapasztalat, hogy a tanulót nem csupán túlkoros volta miatt érheti hátrány évismétlések után, hanem méginkább készségeinek és ismereteinek hiánya miatt. Az élet – és a későbbi munkaadók – nem lesznek ilyen elnézőek... És hiába jelenti ki a törvény szövege, hogy az általános iskola nyolc osztályos, ha az oktatás kezdő szakaszában meghosszabbítása 4-ről 6 évre megváltoztatja az iskolák működését és foglalkoztatási gondokat szül. Itt említhető a túlóráztatás korlátotlanosságának kérdése is: egyrészt önkiszákmányoláshoz, másrészt elbocsátásokhoz vezet. Bárányos József igazgató úr egyébként arra is felhívta a figyelmemet, hogy az utóbbi 5 évben csak az iskolai pedagógiai programokat két esetben kellett átdolgozni, s most ismét neki kell ennek fogni. De nem csupán a felsős és alsós tanárok munkája kavargodik össze, hanem a

fenntartónak biztosítani kell a technikai dolgozók létszámát, s nem az iskolafenntartás ilyen tevékenységének vállalkozásba adását. Mivel azonban a szeptemberben megemelt oktatói bérek forrását a fenntartó (főleg) önkormányzatok ez évtől nem kapják meg, s a pótlékok ígért rendezése is elmaradt, itt újabb olyan költségek keletkeznek, ami miatt az önkormányzatban felmerülhet az iskola bezárásának kérdése.

Ezért azután nagy kérdés, hogy az a bizonyos 0. évfolyam hogyan alakítható ki. Ahhoz, hogy ez megszervezhető legyen, hozzávetőleg 60 milliárd forintba lenne szükség. Ezt vajon ki fogja előteremteni? (Nehogy úgy járjunk, mint a béremelés-sel!)

Sokszor beszélnek a tanulók túlterheltségéről is. Ahol ez fennáll, ott persze csökkenteni kell a terhelést. De növelni kéne a testmozgás lehetőségét, mert a fejlődő szervezet szellemileg is rosszabbul teljesít, ha mozgáshiánya van. A túlterhelés egyik esete az, amit a kétszintű érettségivel kíván elkerülni a törvényhozó. Legyen lehetőség olyan érettségit tenni, amely egyúttal egyetemi felvételinek is alkalmas. Ez a tanulók szüleinek pénztárcáját is megkímélné a külön felkészítés költségeitől, a szegényebb családok továbbtanulási hátrányát pedig csökkentené.

Ha hat elemre terjed ki az alapképeségek elsajátítása, akkor fennáll a veszély,

hogy nyolc osztályos iskoláink is visszafejlődnek hat elemisé. Ezzel olcsóbbá válnak a fenntartó önkormányzatok számára. Középsiskolánk pedig nem lesz több. Nem, mert egyrészt nem lesz több pénz rá, másrészt, mert a megfelelő tanári kar megfelelő méretű településen tud csak kialakulni.

Nem anyagi és nem is iskolaszervezeti kérdés a törvényjavaslatból a tanítók, tanárok felé áradó bizalmatlanság. Nem akarják rájuk bízni a gyermekek tudásának megítélését (pl. az évismétlés kérdésében), a házi feladat adásának eldöntését, fegyelmező eszközt pedig végképp nem ad kezébe. Azt sem döntheti el, közölhet-e a szülővel a gyermeket illető fontos tudnivalót. Nem az látszik a szövegből, hogy a gyermek olyan emberpalánta, akivel egyénileg kell foglalkozni, hanem mindenkivel azonos módon kell foglalkozni, kivéve a „sajátos nevelést igénylő gyermekeket”, ahogy a kérdést elkenve a fogyatékosokat kívánja nevezni. Én nem tudom, mi az, hogy „sajátos”. Csak azt tudom, hogy pedagógiai jogköröket ne vegyen át az országgyűlés a pedagógusoktól, ha nem vállalja – mert nem is vállalhatja – át a tanítás terhet és felelősségét is!

Mint országgyűlési képviselő, ezekben látom a közoktatásról szóló vitáink lényegét.

Dr. Kelemen András
országgyűlési képviselő

Új honfoglalás

*Az élet turul madarai
Körmüket testünkbe vájták,
Hogy az igaz utat
Velünk megtalálják.*

*Magyarok irányítói,
Turul madarak,
Tépjétek, vágjátok
Véres húsunkat.*

*Sors, zúzd porrá
Testünk, lelkünk,
Formálj belőlünk
Jobbat, emberebbet.*

*Legyünk már egymáshoz
Emberebben magyar
Aki a múltnál
Jobbat is így akar.*

*Így lenne erőnk
Tehetségünk arra,
Hogy teljesüljön
Petőfiék álma.
S lenne Magyarország
Világ Kánaánja,
Gazdag lenne Kossuth,
És Széchenyi hazája.*

*Drága földieim,
Vegyetek most körül,
Ne legyek az egységgel
Egyes-egyedül,*

*Ha itt vagytok mellettünk,
Erősek lehetünk,
Ne legyen széthúzás
Soha többé köztünk!*

Sztrányay Miklós

A Tordasi Pillikék beszámolója a XIII. Országos és Nemzetközi Néptáncfesztiválról Debrecen, 2003. május 24-25.

„Elhozta az Isten...”

„Szomszédolás” címmel az Örökség Gyermek Népművészeti Egyesület ez évben is több helyszínen (Debrecen, Szekszárd, Mezőkövesd) rendezett fesztivált gyermekeknek, a néptánc, népzene művelőinek, szerelmeseinek. A rendezvénysorozat jutalma, hogy 2003-ban a fesztiválok alapján, a legjobb együttese, illetve koreográfiák felléphetnek Budapesten az Erkel Színházban a Néptáncantológián. E hatalmas kihívásra már évek óta készülünk. Titkon reméltük, egyszer mi is ott lehetünk a „nagyok” között. Több éves kitartó munka eredményeként úgy érezzük idén ez sikerült.

A három napos fesztiválon 20 táncgyűtestől 51. koreográfiát értékelt az öttagú zsűri.

A fesztivál megnyitója a Debreceni Református Nagytemplomban volt, több száz népviseletbe öltözött gyermeket köszöntött Debrecen város polgármestere. Ezt követően a Kossuth szobrot koszorúztuk meg, és táncolt verbunkot és csárdást az összes résztvevő gyermek.

A táncbemutatók az Aranybika Szálló Bartók termében zajlottak. Este utcabálon szórakozhattak a gyermekek, mialatt a zsűri értékelt az aznap látott produkciókat.

Érdeemes idézni a zsűri elnök, Kardos László (koreográfus, a Debreceni Népi Együttes alapítója) szavait:

„Az elhozta az Isten...” rimóci pünkösddőlöt egy eddig szinte ismeretlen kis falu Tordas táncosai mutatták be. Természetesség gyermeki színben! A képzőművészien szép képekből álló koreográfiát a táncosok jó hangulatváltá-

sokkal, szép térhasználattal adták elő. Különösen kiemelni, hogy a szerkesztett és improvizatív részek harmonikusan váltogatják egymást, amit ma már egyre ritkábban mernek alkalmazni a koreográfusok, hisz ehhez mélyebb tudás szükséges. Díjazandó a fiú játék, a legényavató is, hisz ez ritkán jelenik meg a színpadokon. A dallamválasztások és ennek megszólaltatása is példaértékű. A szólista lány nagyon ügyes (Szabó Rubinka), kihez jó karakterrel illik a pünkösdi király (Máté Simon).” A zsűri tagjai még hosszasan taglalták a Pillikék előadását, és állították a többi együttes elé példának. Bizton remélhetjük, hogy a gyerekek táncukkal viselkedésükkel méltán Vítették a jó híret Tordasnak, keményen helytálltak a több évtizedes hagyományokkal bíró csoportok között (előtt). Ezáltal a szakma is „bejegyezte” a Tordasi Pillikéket a legjobb együttesek közé.

Mindezt elsősorban köszönhetjük a **Tordasi Önkormányzatnak**, kik anyagi és erkölcsi támogatásukkal biztosították számunkra az utazás lehetőségét (étkezés, szállás, zenészek tisztelet díja, varratás). A **Martonvásári Művészeti Iskola** az útiköltséget fedezte. Egy ilyen új koreográfia kivitelezéséhez új jelmezek is szükségesek. Ez több hónapos előkészület, anyagvásárlás, varrás stb. Szeretnénk megköszönni támogatóinknak, segítőinknek a nevük megemlékezésével a nem kis segítséget:

Erdélyi Gábor (50.000,-), **Konczos Tibor** (20.000,-), **Farkas Balázs** (10.000,-), **minden szülő** (3000,-), **Tusnádny Paula** (varrás, szállítás és állandó segítség minden műsoron!), **Kovács Erika** (varrás), **Németh György** (varrás), azok az anyukák akik elkísértek bennünket a fesztiválra, valamint a **Szászszorszép Táncgyűttes** akinek a ruhatára állandó segítséget nyújt számunkra.

Nem utolsó sorban köszönjük a gyerekek egész éves kitartó munkáját, s reméljük érdemes áldozni saját hagyományaink megtartásáért. Minden érdeklődőt várunk jövőre, aki a Pillikékbe szeretne táncolni 6 éves kortól 18 évesig! Nyári táncbörunkat Tordason rendezzük meg.

Jelentkezni a Művelődési Házban lehet június 20-áig. (Szűcs Béla gyermek és ifjúsági táncbör 2003. augusztus 25-29.).

Nyári programunk még június 21. fellépés Velencén, június 27-29. Eszék, horvátországi néptáncfesztivál.

VISZONTLÁTÁSRA!

Németh Ildikó és Szabó Szilárd

Tordasiak a színpadon

Tordasiak, újra-tordasiak, május utolsó napján nagy izgalommal készültek a vendéglátásra, az előadásra, sikerrel.



A világhírű tordasi Sajnovics János születése 270. évfordulóján, – a halotti beszédet nyomtatásban először megjelentető – főműve kiadásának 230. évfordulóján, az 1973-as Beat-misést követően újra velünk volt a mai Tordas legismertebb fia, Kossuth-díjas művésze, *Cseh Tamás*, aki visszahódította honát, szülőfaluját.

Budapesttől-Érden át Székesfehérvárig minden felől jöttek, hogy láthassák, hallhassák őt, pár szót válthassanak vagy megrázhassák a kezét.

Csak remélni lehet, hogy a közös öröm üröm nélkül marad, hogy a siker örömeiben üröm nem vegyül és a közös siker kisajátíthatatlan.

Sztrányay Miklós

Ovi hírek

BÚCSÚZÓ



Óvodának három éve,
vidám napok szép emléke,
elbúcsúzom tőled,
itt hagylak ma végleg.

Vár már rám az iskola,
benne a sok új csoda:
betűvarázs, számország,
kitárul a nagyvilág.

Am a sok vidám napot
mit az óvodám adott,
elfeledni nem fogom,
ezt már biztosan tudom.



Vége hát? Újra itt a nyár. Ismét eltelt immár egy év számotokra nagycsoportosok, az utolsó óvodában töltött esztendő ért véget.

A felnőtt kor felé vezető lépcsősor következő fokára léptek, szeptemberben elkezdődik az iskola, ahol a gondtalan játékon túl már komoly feladatok várnak benneteket. Ki kisebb, ki nagyobb örömmel de mindannyian izgatott várakozással néztek az elkövetkezendő időszak elé?

Kívánjuk nektek, hogy érezzétek jól magatokat az iskolában. Tanuljatok szorgalmasan, hiszen tudjátok, „Tanult ember nem pottyan az égből.”

A tudásért dolgozni kell.

Kívánjuk, hogy legyetek sikeres, boldog felnőttek, ne feledjétek az óvodás éveket, emlékezzetek az óvo nénikre, akik minden szépet, jót kívánnak nektek?

Néha azért visszavárunk benneteket egy kis beszélgetésre, „bizonyítvány dicsérésre”.

Szeretettel búcsúzunk tőletek

Erika néni, Kati néni, Gyöngyi néni

ISKOLA
I HÍREK

A tanév befejezéséhez közeledve még mindig szép eredményekről, eseményekben gazdag programokról számolhatunk be.

Május 9-én megemlékeztünk iskolánk névadójáról Sajnovics Jánosról a hagyományos „Sportnap” keretében. Ezt a jeles napot a Madarak és Fák Napja tiszteletére játékos akadályversenyyel kötöttük egybe, ezután a kicsik játékos sportvetélkedőn vehettek részt, a nagyok pedig a hagyományos Sajnovics Kupáért mérköztek.

Május 16-án Válban iskolánkat 6 tanuló képviselte a Vajda János szavalóversenyen, ahonnan ismét büszkén jöhettünk haza, hiszen valamennyien a helyezettek sorában álltak.

Gurabi Vivien
1.oszt. tanuló V. helyezést
Karnóczy László
2.oszt. tanuló I. helyezést
Lázár Csilla
3.oszt. tanuló VI. helyezést
Erdélyi Réka

4.oszt. tanuló V. helyezést ért el.
Felső tagozatból Varga Gergely 5. osztályos és Németh Hanna 8. osztályos tanuló indult a versenyen.
Németh Hanna IV. helyezést ért el.

Valamennyi versenyzőnek gratulálunk.

Május 22-én alsó tagozatos tanulóink rendhagyó énekóra keretében ismerkedhettek a furulya és citera hangszerek hangjával, a hangszer történetével, ezzel is buzdítva a kicsiket a zenetanulásra. Köszönjük Dudás Ferencnek a bemutatót.

Május 23-án Zenei nap megrendezésére került sor a Szabadtéri Színpadon. Ennek keretében színvonalas műsorral emlékeztünk a Rákóczi szabadságharc 300. évfordulójára.

– A nagycsoportos óvodások meglátogatták a jelenlegi 1. osztályosokat, bepillanthattak az iskolai életbe, megismerkedtek az épülettel.

Szeretettel várjuk őket szeptemberben.
– Lezajlott az alsó tagozatosok

mesemondó versenye, melyet rajzpályázattal együtt hirdettünk meg.

A mesemondó verseny eredménye a következő:

I – 2. osztályosok versenyében:

I. helyezett:
Erdélyi Kincső 1.oszt.
Karnóczy László 2.oszt.

II. helyezett:
Pók Máté 1.oszt.
Varga Bence 2.oszt.

III. helyezett:
Erdélyi Gábor 2.oszt.

3 – 4. osztályosok versenyében

I. helyezett:
Petz Anna 4.oszt.
Erdélyi Réka 4.oszt.

II. helyezett:
Takács Krisztina 4.oszt.

III. helyezett:
Kun Henrietta 3.oszt.

Rajzpályázat eredménye:

1.oszt.
I. helyezett Bokros Virág
II. helyezett Cocchioni Bálint
III. helyezett Zaka László
Gémesi Nóra
Seres Péter

3.oszt.
Demény Kinga különdíjat kapott

4.oszt.

I. helyezett Takács Krisztina
II. helyezett Erdélyi Réka
Varga Flóra
III. helyezett Balla Antal

Gratulálunk a szép eredményekért.

A tanév folyamán alsó tagozatos tanulóink országos levelezős versenyen vettek részt matematika és nyelvtan tantárgyakból. Szép eredményeket értek el.

Április-május hónapban rendeztük meg a felső tagozatban a kétfordulós matematika versenyt. Két kategóriában a következő eredmények születtek:

5-6. osztály: 1. Hanyi Renáta (6.o.)
2. Kitzinger Ildikó (6.o.)
3. Báhidszki Petra (6.o.)

7-8. osztály: 1. Varga Dóra (8.o.)
2. Andorfy Judit (8.o.)
3. Báhidszki Lea (8.o.)

Végzős tanulóink a tanév folyamán országos levelezős versenyen mérték össze tudásukat, és kiemelkedő eredménnyel végeztek:

– matematikából Andorfy Judit 1. helyezést,

– angolból Mocsonoki Gergő 4. helyezést

– történelemből Mocsonoki Gergő 7. helyezést ért el.

A rengeteg munka után egy kis felüdülés, pihenés következett.

Május 31-én, szombaton rendezte iskolánk a szülői munkaközösség segítségével a Gyermeknapot. Meglepetésként a Színhátszó szakkör tagjai bemutatták a Hóbertos hercegnő c. mesejátékot. Ezután önfeledt játék következett.

A csapatok nagy kedvvel, örömmel vettek részt a játékos feladatokban. Jó hangulatban töltöttük a délelőttöt. A több mint tíz feladat közül a gyerekeknek a táncverseny, az ugrókötelezés, az aszfalttrajz tetszett legjobban.

Köszönjük a segítséget azoknak a szülőeknek, akik az ebéd elkészítésében részt vettek, és azoknak az intézményeknek, akik a csapatok díjazásához hozzájárultak: Gergő ABC, Györgyi ABC, Családi ABC (Bucsi István), Kisvarjú söröző (Vágvölgyi László), Sport Büfé, Fagyalozó (Windisch József), Bradák György.

Utolsó hetekben osztálykirándulások és Erdei iskola keretében még mindig tanulhattak, tapasztalatokat és csodálatos élményeket szerezhettek tanulóink.

Az 1. és 3. osztály Alcsútra az Arborétumba látogatott.

A 2. és 4. osztályos tanulóik egy hét Erdei iskolai program keretében Parádafürdőre utaztak.

Az 5. és 6. osztály Balatonfelvidéken, a 7. osztály Szandaváron, míg a 8. osztály tanulóik Kőszegen és Szombathelyen tölthettek csodálatos napokat.

Ismét programokban gazdag, fáradságos nehéz tanévet tudhatunk a hátunk mögött. Kívánok minden kedves kollegámnak, az iskola összes tanulójának, valamint a kedves szülőknél is nagyon jó pihenést a nyári szünidőre. A búcsúzó 8. osztályos tanulóknak ugyancsak jó pihenést és sok-sok szerencsét kívánok elkövetkezendő új életükben.

Somfai Sándorné

SZLOVÉNIÁBAN JÁRTUNK

Az elmúlt év szeptemberében Tordas adott otthont a Comenius környezetvédelmi – iskola – fejlesztési project kapcsán megrendezett tanári találkozóknak. Megbeszéléseink során kilenc Comenius csapattag és három tanár kapott meghívást öt, Puconci és a Szlovén Alpokban töltendő napra. Boldogok voltunk, hogy a Tempus Nemzeti Iroda által finanszírozott hat fővel szemben tizenkét embert utaztathatunk, s hogy szlovén kollégáink gondoskodnak hat magyar gyerek ellátásáról. Ám ott motoszkált bennem a gondolat: az Alpokat minél több gyerekek látnia kell!

A tanév folyamán sok-sok E-mailt váltottunk, telefonon, végül személyesen egyeztetünk. Márciusban véglegessé vált: harminc tordasi gyerek ellátását, elszállásolását tudja vállalni a Puconci iskola. A busz költségeit (közel 400.000 Ft-ot) a vasgyűjtésből befolyt összegből, Alapítványi pénzből, illetve Comenius támogatásból teremtettük elő.

Május 12-én reggel indultunk. Megálltunk Városlődön, s gyönyörködtünk a kézzel festett kerámiákban. Sétáltunk Körmeden, a Batthyány-kastély parkjában, majd az Őrség népi építészeti remekeit csodáltuk meg a szalafői Pityer-szeren.

Szlovén kollégáink és a vendéglátó szülők nagy-nagy szeretettel vártak bennünket, s otthonaikba vitték gyerekeinket. Reméltük, jól érzik majd magukat.

Másnap, diákjaink zöme az iskolában töltötte a délelőttöt. Tanítási órákon vettek részt: ismerkedtek a Puconci diákokkal, a szlovén tananyaggal, iskolai szokásokkal. Többen közülük megmértették kémiából, matematikából, földrajzból, angolból – és sikeresen helyt álltak!

A Comenius team Zelko fazekas és szőlőtermelő portáján vendégeskedett: agyagozott, gyógynövényekkel, szlovén ételspecialitásokkal ismerkedett.

Délután a családok gondoskodtak programokról.

Május 14-én muraszombati városnézésen vehettünk részt. A szépen felújított várban angol nyelvű vezetéssel jártuk végig a Muravidék történetét bemutató kiállítást.

A Puconci iskola ezen a napon ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját. Színvonalas műsor nézői és résztvevői lehettünk: láthattuk a szlovén kisiskolások bájos, meztlábás táncát, a nagyok Éltesítő víz címmel készült gyönyörű táncoreográfiáját. Hallhattunk verset, a szlovén gyerekek muzsikálását – magyar dallamok is felcsendültek!

Pántya Berci nagyszerűen citerázott, énekes-táncos lányaink remekül szerepeltek.

Az ünnepi műsor után három nemzet gyermekei ültették el a Barátság fáját az iskola udvarán. Reméljük, dús lombú, hűs árnyat adó fává terebélyesedik!

Ezután megcsodálhattuk a Puconci iskola legújabb büszkeségeit: a 120 férőhelyes nyelvi-előadótermet, valamint, a minden bizonnyal finn hatásra készült, igen jól felszerelt háztartástan termet. Megnéztük a Comenius-anyagból készült kiállítást, rádió interjút adtunk. Megkóstolhattuk a helyben készült, finomabbnál finomabb szlovén süteménykülönlegeségeket, szárított almát.

Május 14.

Hajnali fél 4-kor keltünk, hogy gyerekeinket összeszedvén 5-kor indulhassunk, a hetedik szlovén gyerekek és osztályfőnökök társaságában a Júliai Alpokba. Varázslatos élményekben volt részünk:

- a Bledi-tó partján, függőleges mészkőszirten álló 1000 éves vár,
- csónakázás a tó kicsiny szigetére,
- a harang sokszori megkondítása, annak reményében, hogy visszatérünk egyszer,
- a finom ebéd Bohinjban,
- a 110 embert néhány perc alatt 1500 méteres magasságba röpítő felvonó,
- a hógolyózás, szikrázó napsütésben,
- a Trigláv (2964 m) lélegzetelállító, a felhők közül ritkán kibújó látványa,
- a Száva-vízesés dübörgő hangja és finom permete,
- a Bohinji-tó alkonyati fénye, szívünkbe, lelkünkbe vésődött emlékekkel gazdagított mindnyájunkat.

Külön hálával tartozunk szlovén kollégáinknak azért, hogy a felmerülő költségeket – melyek sok-sokezer forintba rúgnak – fedezték!

Az utolsó napon sem unatkoztunk: gyerekeink sport- és rajzversenyeken vehettek részt: A *Báhidzski Petra – Balla Zsolt* alkotta aszfalt rajz páros első helyezett lett!

Ezalatt bográcsban készült *Kalamár Márta* és *Bedi Márta* vezényletével a nagy sikert aratott magyar babgulyás és a szlovén vadhús gulyás. (Aláfestésül igen jó rock-zene szolgált).

Ezúton is szeretnénk kifejezni köszönetünket:

- a szlovén tantestületnek: Ernest igazgató úrnak, Irena-nak, Elzának, Ignácnak, Marikának, és a többieknek,
- a szlovén szülőknak,
- a Puconci Önkormányzatnak,
- a panzióknak: a Smodiš házaspárnak, Mártának és Martinnak,
- a Zelko családnak,

és mindenkinek, aki hozzájárult ahhoz, hogy a tordasi gyerekek és a felnőttek csodálatos napokat tölthettek Európa egyik legszebb országában!

Hazafelé megálltunk az Őrségi Hegyhátszentjakab melletti Vadása-tónál. Erdei páfrányok, sárga liliomok virítottak mindenfele.

Hazaértünk.

Angyal Erzsébet
Comenius koordinátor

P.S.

„Több lépcsőben” szeretnénk viszonzni szlovén barátaink vendégszeretetét:

- 1.) 2003. június 26-27-én a szlovén tantestületet fogadjuk.
- 2.) 2003. augusztus 25-29. között néptánc-tábor lesz Tordason, melyre 14 szlovén gyermeket várunk. Szállásadó családok kérjük, jelentkezzenek. (Elsősorban a nyolcadikosokra és hatodikosokra számítunk.)
- 3.) Amennyiben a 3. évre benyújtott Comenius pályázaton nyerünk, Tordas lesz a helyszíne a három éves együttműködés záró találkozásának.

Sok vendégre számítunk! Bármilyen segítséget köszönünk! Jelentkezni lehet:

Angyal Erzsébetnél a 467-096-os telefonszámon, vagy személyesen.

KÖRNYEZETÜNK HÍREI

PARLAGFŰ VESZÉLY!!!

Nagyon nehézkesen kapcsolnak egyesek a közterületi rend megteremtésében. Nem látják (vagy nem akarják), hogy a szomszéd már kétszer kaszált, hogy „a szomszéd kertje mindig zöldőbb” mert az műveli, nem pedig gazban, dudvában hagyja.

Itt a pollen szezon, itt az allergia időszaka. Nem kellene a másakra is vigyázni?

Már egyeseknek talán a könyökén jön ki: „közterületen a vegyszeres gyomirtás TILOS!”, mégis minduntalan meg kell ismételni. Olyanok is gyomirtóznak, akik régi-régi tordasiak, akik magukat igaz, Tordast szeretőnek, gondozónak, ápolónak tartják magukat. Hát hogy is van ez?

Egyre több személyautó áll a kocsibjáró helyett a gondozott, füves

területem csak azért, mert a fák árnyéka oltalmat nyújt a tűző napsugárzás ellen.

Fel kell ismételtetni hívni ezen emberek figyelmét, ne feledjék, egyezer műár figyelmeztetést kaptak, szüntessék meg saját és az ott dolgozók autójának füves területen történő tárolását. A gondozott terület nem parkoló, és ha már ezt sikerült kellően tönkre tenni, talán pótolni kellene a kipisztult füvet. Minden esetre, ha e felhívás sem lesz elegendő, más formában is léphetünk e probléma megoldásában.

Lomtalanítást ebben az évben is tervezünk egy alkalommal, amelyről mindenkit időben értesítünk! Az időpont várhatóan JÚLIUS valamelyik szombatja lesz.

Lótartók, lovaglók figyelmébe!

Bár a földtulajdonosok tutyi-mutyisága miatt eddig kevés jelzés érkezett, de tudjuk, hogy lovagoltatás, lovaglás közben a határban keresztül-kasul járnak a földeken, olykor nem kis károkat

okozva. Ezt önkormányzati rendelet is tiltja, másrészt magántulajdon megsértését, birtokháborítást követ el a lovagló.

Nem tiltja ugyan semmi a kutya sétáltatását, de lehet, hogy hamarosan komoly problémát fog okozni, a lovaglókat követő kutyák nagy száma is. A lovagló nem tud a kutyájára figyelni, aki a most visszatelepített apróvadakat (fácán, nyúl) vagy a fiatal őzeket, szarvasokat zavarják. Ha valaki nem tud parancsolni a kutyájának, viselnie kell majd a következményeket is.

És végül a lovagoltatást szervezőknek: mindezekről a T. lovaglót is tájékoztatni kellene.

Nagyon sok a légy! És ennek elsősorban azon állattartók az okai, akik nem törődnek a trágyakezeléssel, az állatok és környezetük légymentesítésével.

Nem a közvetlen szomszédot hibáztassuk, a légy kilométereket tesz meg, ezért a védekezés nem lehet lokalizált, helyi. A védekezést mindenkinek el kell végezni!

A MAGYAR RUHA

A magyar ruhának nevezett öltözet nem népviselet, hanem kreált öltözet. A Trianoni Békeszerződés következtében harmadára csonkolt ország meggyötört lelkű, magyar önérzetében mélyen megaláztatottá vált.



Tordasi színjátszók „magyar” ruhában

A lakosság nemzeti összetartozásának, nemzettudatának erősítésére tervezték ezt az öltözetet, melyet az egész országban elterjesztettek. A nemesség, a pénzarisztokrácia és az iparmánasság számára a Reformkor divatjának egy leegyszerűsített formáját hozták létre. A parasztságnak, vidéki polgárságnak pedig a térdig érő, sokszoknyás, kötényes, zsinórozott pruszlikos, húzott ujjú ingvállas, flitteres díszítésű, pártás viseletet tervezték meg ünnepi öltözetnek.

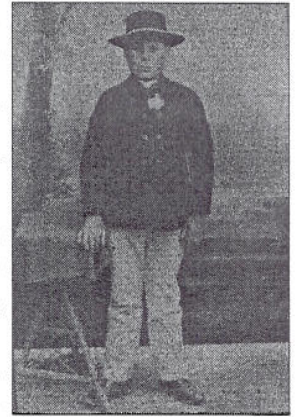
A magyar ruhát azokon a vidékeken, ahol a saját népviseletük szép és gazdag volt – mint a sárközi, kalocsai, mezőkövesdi magyarok, lakócsai horvátok, eleki románok viselete – nem is viselték másnak, csak színpadi ruhának. Azokban a falvakban terjedt el és maradt az ünnepek ruházata sokáig, ahol a népi viselet ennél a mű öltözetknél színében, anyagában, motívumaiban kevésbé volt tetszetős.

Így történt Tordason is. A kartonszoknya, a téli gyapjúrékli, a hacuka, a nagykendő, a nyári röpike, a blúzok, a kötények is sötét színűek voltak.

Ezt láthatjuk a fellépéseik alkalmával népviseletbe öltöző Tordasi Asszonykórus tagjain.

Ha megjegyezhetem, nekem ez az egyszerűségében is gazdag tordasi népviselet sokkal jobban tetszik a fentebb taglalt piros-fehér színű „műmagyar” ruhánál.

Mára már szerencsére eltűnt a „magyar ruha”. Az egyszerű népnek szánt öltözet a szüreti mulatságok, a tehetősebbeknek tervezett pedig a



Sefcsik János

palotások jelmezévé vált.

A Babel Alapítvány bálján a falu iskolás lánykáját Németh Ildikó néptáncsnár felöltöztette a legszebb magyar népviseletbe mindazoknak nagy öröme és ámulatára, akik a bálon részt vettek. Mesélt nekünk mindegyik viselet jellegzetes ruhadarabjának anyagáról, színéről, szabásáról, motívumvilágáról annyit, amennyit egy avatlatlan számára tudni kell.

Aki ennek az élménynek részese volt, az eredeti magyar népviselet tisztelőjévé vált, a „magyar ruhát” szívesen hagyja a feledésnek.



Popelka és Kisné

Bottáné Babi

A szőlőről és a borról

Szőlő- és bortermelés Magyarországon

A honfoglaló magyarok az egyre biztosabb megélhetést adó földművelés felé fordultak. A szőlőt először a síkságon, nedves ártereken termesztették, a fákra felfuttatott szőlőtőkéről szüreteltek.

Az államalapítás utáni időben a szőlőt az egyházi birtokokon, fontos települések környékén termesztették. A XIII. század végére a szőlőművelés áttevődött a hegy- és domboldalakra. Már a hegy, szőlőhegy elnevezéseket használták. A XIV. század végére kialakultak a főbb borvidékek, melyeket a szőlőművelésre alkalmas adottságokkal rendelkező és borral kereskedő városok (Sopron, Pozsony, Pécs, Váradi) határában lévő telepítések valamint a várak körüli nagy szőlőhegyek alkották.

A középkori viszonyok mellett a vizek a lakott területeken fertőzöttek voltak, gyakori járványbetegségek dúltak. A bortermelést elősegítette az, hogy a bort betegség elleni „védőitalként” alkalmazták. Élénkült a borkereskedelem. A mai Szerbia területén lévő szerémségi borok voltak a legkeresettebbek, de keresték a Sopron, Pozsony, Balaton környéki borokat is.

A 150 évig tartó török uralom nem állította le a szőlőtermesztést, hisz a háborúban a bor a gabona mellett keresett árucikk volt, de szőlőtermesztés és borászat csak a királyi Magyarország területén fejlődött, a hódoltságban nem. Mivel a Szerémség kiesett a termesztésből, a kereskedők fölfedezték a tokaji bor kivételes értékét. A XVI.-XVII. században Tokaj-hegyalján a csodálatos talaj- és éghajlati adottságú hegyoldalakon termelt szőlőből egyedülálló minőségű tokaji bort készítettek.

A török kiűzését (1686–88) követően az elárvelt falvakba németeket, tótokat telepítettek, akik szőlőművelésre alkalmas területeket is kaptak. A XVIII. századra a bortermelésből kivitelre is jutott. A magyarok gyarapodásától féltő Habsburgok az 1755. évi vámrendelettel a magyar borokat sok egyéb mezőgazdasági áruval együtt súlyos vámokkal sújtották. Így a borkivitel csökkent, a szőlők egy részét kivágták. A szőlőművelés gondossága, a borok minősége visszaesett.

A szőlőművelőket a szőlődézsma is sújtotta egészen 1868-ig, amikor is azt eltörölték.

Ezután a szőlőművelés fellendült. Am az Amerikából behurcolt filoxéra 20 év alatt, a század végére 120 000 ha szőlőt pusztított el. A filoxéra hozzájárult a XIX. század végi gazdasági válsághoz, aminek következménye lett a magyarok tömeges kivándorlása. Az elpusztult területeket 1896-ban újra kezdték telepíteni ellenálló fajokra oltott fajtákkal és direkt termőkkel. 1914-re elérte a filoxéra vész előtti területek 90%-át. A szőlőfajták minősége átlagban jobb lett.

Az I. világháború szomorú következménye, hogy a trianoni békediktátum a történelmi Magyarország kétharmadát elvette, de szőlőterületeink kétharmada azért megmaradt. Az 1920-as években a háború miatti borhiány hatására nagyarányú szőlőtelepítés folyt.

A II. világháború és az azt követő szocialista mezőgazdálkodás nem kímélte a szőlőterületeket. A korszerű uradalmi

és a nagyobb paraszti szőlőket felosztották, többnyire a szőlőműveléshez nem értők között. Majd a szőlőket elvették az új gazdáktól, szövetkezetekbe kényszerítették őket. A nagyüzemi termesztés minőségi romlást, gazdaságtalan termelést, a fajták csökkenését, a borok minőségének óriási mértékű gyengülését hozta létre.

Szerencsére az 1990-es rendszerváltozással együtt járó magángazdálkodással és a pincészetek magánkézbe kerülésével a borok minősége fokozatosan javul. Boraink a világversenyeken újra jó helyezéseket kapnak, ám a borpiac és a magyar bor ára még nagymértékű javításra szorul.

A szőlőtermesztés története Tordason

A településnek szőlőművelése már a török világ előtt volt. *Martonvásári Gergely* 1270-ben szőlőkkel együtt ajándékozta Tordast a budai apácáknak.

A török alatt 1580 körül a falu elpusztult. Több mint 100 esztendeig lakatlan pusztá volt.

1699-ben *Sajnovics Mátyás* tulajdonába jutott Tordas.

A faluba betelepültek evangélikus vallású, felvidékre menekült, eltótosodott magyarok és tótok, valamint katolikus vallású rácok voltak. A földesúr a vallásuk szabad gyakorlása mellett a letelepülésüket, gazdasági megerősedésüket is segítette. Mindenki kapott házat, a földművesek földet, igásállatot. Elengedte a robotot, adót három évre. A mi történetünknek fontos adaléka az 1713. évi megállapodás első szakasza.

„*Ami a Szöllő Hegyet illeti, hat esztendeik való szabadságot engedtem nékiek, addig semmit sem tartoznak adni, eltelvén, pedig a hat esztendő, mindenik szőlősgazda a mustyából szüretkor hegyvám helyett kilencedik akóját igazán kiadja.*”

Ilyen körülmények között a szorgos nép fő foglalkozása a szőlőművelés lett. *Fényes Elek* 1851-es emlékezete szerint a tordasi „jó földet mivel, erdeje van, bora a legjobbak közül való a megyében”. Am az irtóztató filoxéra járvány 1894-ben elérte a tordasi szőlőtelepítéseket is.

A 123 000 kat. hold szőlő 14 kat. holdra leesett. Újabb szőlőtelepítésekkel fölvirágozott a szőlőtermesztés és a borászat Tordason. A tordasi Öreghegy ma is testes, nehéz, zamatos, savakkal telített borokat ad a szőlősgazdák és vendégeik örömére.

Amint azt mindnyájan tudjuk, a szőlőtermesztést tájegységekbe, ezeken belül a bortermelést borvidékekbe sorolták a szakemberek. A tordasi Öreghegy szőlőskertjei az Észak-dunántúli Szőlőtermelő Táj Etyek Borvidékhez sorolták. Jellemző szőlőfajtái a chardonnay, olaszrizling, mézes fehér, rajnai rizling.

Megszívlelésül

A bor fogyasztása kellemessé teszi fáradt hétköznapjainkat, emelkedetté ünnepeinket. Minden borban benne csillog a művelője verítéke, de az a szívélyes öröm is, amivel a borát nekünk adja. Ezt az örömet ne csorbítsuk mértéktelenségünkkel! Annyit fogyassunk belőle, amennyi jó érzést, egészséget jelent számunkra, ezzel megtiszteljük a szőlészt, borászt és az ezeréves magyar borkultúrát!

Bottáné Böröczffy Erzsébet

Amit Európában már tudnak, és amit tudni illik

Mi vár RÁD Magyarország?



Erre a kérdésre a választ a „nagypolitika” már az 1980-as évek végén eldöntötte. Európában nem lehet tovább politikai kettéosztottság. A politikai változás gyors volt és csendes, míg a gazdasági könnyörtelen, fájdalmas és lassú.

Ismét megtörtént egy esemény. Már nem csak „hangoztatják”, hogy Magyarország Európához tartozik, hanem írás is van róla „újfent”.

Megvolt a nagy ünneplés. Vége a dicséreteknek és az örömeink. Egyre inkább halljuk a miniszterek szájából is, hogy az elkövetkezendő időszakban bizony nagyon nehéz sorsa lesz a többségnek. Ezért elkezdődött a „felkészülési időszak” amire igen rövid idő áll rendelkezésre (2004.05.01-ig).

Megjelentek az útmutatók, elindultak az országos rendezvénysorozatok. A magam részéről megpróbálom leírni, ahogy én látom. Remélem erről a témáról lesz másoknak is véleménye.

A sok változás közül a *mezőgazdaságról* néhány mondat.

Az Európai Unióban meghatározó a közös agrárpolitika, a vidékfejlesztés és a környezetvédelem. Ránk nézve kezdetben ezek okoznak legnagyobb nehézséget. *Miért?* Mert ezek a területek az Európai Unióban szigorú szabályok szerint működnek. Azokat *be kell tartani*. Következetes és mindenkit elszámoltató. A mulasztást szigorúan büntetik. Az arra érdemeseket viszont kivétel nélkül támogatják. Ott még bőségesen. A mihez tartás végett már megvannak a kvótáink. Azt is tudjuk, hogy mennyi támogatást kapunk (csak 25%). 2004. 05. 01-én a gazdasági sorompót Magyarországnak teljesen fel kell húznia. A szabályokról részleteket tudhatunk meg Az Útmutató a Közös Agrárpolitika Gyakorlati Alkalmazásában, illetve a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium kiadványaiban.

Csak címszavakban az érintett témákról:

- A növényi termékeknek a csatlakozás után várható és főleg a termelőket érintő piaci rendtartásai.
- Szántóföldi növények piacsabályozása.
- Cukor piacsabályozása.
- Zöldség és gyümölcs piacsabályozása.
- Szőlészet-, borászatsabályozás.
- Az állati termékeknek a csatlakozás után várható és főleg a termelőket érintő piaci rendtartásai.
- Tej piacsabályozás.
- Marhahús és borjúhús piacsabályozása.
- Sertéshús piacsabályozása.
- Baromfiágazat piacsabályozása.
- Az Európai Unió vidékfejlesztési politikája.

Igen részletesen le van rögzítve minden teendő. Sokan és sokáig foglalkoztak a Magyarországra érvényes szabályokkal, viszont a magyarországi parlamentnek még bőven van teendője a támogatások, felzárkóztatások és a jogharmonizáció tekintetében is.

Hagyjuk a nagypolitikát. Nézzük inkább szűkebb hazánkat Tordast. Szeretném, ha egy-két gondolat a Tordasi

Kishíróban is megjelenne. Annál is inkább, mert elég sok más helyi lapot olvasok. Erről bőségesen írnak, vélemény formáltak. Ha megnézzük Tordas múltját megértjük a jelenét. Feltörőben van a biztos és szép jövő. Amit önmagunknak adunk az természetes, de az Unióban ez egyedi és különleges lesz. Erre gondoljunk mindig.

- Az ökológiánk – környezetünk.
- A művészetünk a hagyományaink.
- A vendégszeretetünk, idegenforgalmunk.

A szépen gyarapodó Tordasi lakosok, alkalmazkodó képessége tehetsége, szorgalma, kitartása a jó motiválhatósága...

mind-mind reményt keltő.

ÉS AMIT TUDNI ILLIK? Az Unió intézményrendszere

Európai Bizottság – a közösségi érdekek őre.

Az Eu. mindennapi munkáját végző szerve, amelynek fő tevékenysége a döntéshozatal, javaslattevés, ellenőrzés, képviselői és esetenként végrehajtó feladatokat is ellát. Jelenleg 21 tagja van, a bővítés után 25 lesz, minden országból egy. Ők az úgynevezett biztosok, akiknek a felügyelete alatt közel 20.000 tisztviselő dolgozik.

EU Tanácsa – a tagállamok érdekeinek megjelenítője.

A Tanács a tagállamok egyeztető fóruma, az EU fő döntéshozó szerve, amely önállóan vagy az Európai Parlamenttel együtt hoz döntéseket. Ülésein a tagállamok kormányainak képviselői – általában miniszterei – vesznek részt, ezért Miniszterek Tanácsaként is emlegetik. Összetétele aszerint alakul, hogy mely miniszterek (pl. külügy-, agrár-, pénzügyminiszterek stb.) találkozájáról van szó.

Európai Parlament – az Unió állampolgárainak képviselője.

Az EU állampolgárai által 5 évente választott képviselőtestület, amelynek tagjai európai pártfrakciókba csoportosulva látják el munkájukat. A Parlament képviselőinek száma jelenleg 626, a bővítés után 732 fő lesz.

A Parlament ma már a közösségi döntéshozatal nagy részében a Tanáccsal együtt hoz döntéseket, alkot jogszabályokat, és a Tanáccsal közösen fogadja el az EU költségvetését is. A Parlament hagyja jóvá, továbbá az Európai Bizottság kinevezését is, és felügyeli a testület munkáját.

Európai Bíróság – a közösségi jog őre.

Az EU legfőbb bírói fóruma, amely független testületként biztosítja a közösségi jog egységes alkalmazását.

Európai Számvevőszék – a közösségi költségvetés őre.

A testület független szervként ellenőrzi, hogy az Európai Unió a szabályoknak megfelelően, az Unió adófizetőinek érdekében költi-e el a rábízott pénzt.

Európai Központi Bank – az EU jegybankja.

A közös pénz működtetésének felelőse. Fő feladata az euró stabilitásának megőrzése, az infláció alacsony szinten tartása.

Európai Beruházási Bank – az EU fejlesztési bankja.

Gazdasági és Szociális Bizottság – az érdekképviseletek uniós fóruma.

Az EU gazdasági és szociális érdekcsoportjait képviselő tanácsadó szerv. Tagjai a munkaadók, munkavállalók és egyéb érdekvédelmi szervezetek képviselői.

Régiók Bizottsága – az önkormányzatok uniós fóruma.

Az EU helyi és regionális önkormányzatait képviselő tanácsadó szerv. Feladata, hogy a helyi és regionális szervek véleményét az őket érintő döntések meghozatala előtt megismerhessék az EU döntéshozó szervei.

Európai Ombudsman – az állampolgári jogok közösségi biztosa.

Feladata, hogy kivizsgálja a közösségi intézmények tevékenységével kapcsolatban benyújtott állampolgári panaszokat

A felsoroltak mellett az EU egyes feladatokra további ügynökségeket, hivatalokat állíthat fel. Így jött létre például az Europol, az EU rendőrségi információs központja, vagy az EU Élelmiszerbiztonsági Hatóság is.

Derecskei János

POLGÁRŐR HÍREK

Május végén szolgálatba állítottuk új autónkat. A hét éves Ford Escord szinte teljesen új. A cserét már tavaly év végén felvetettük, de megvalósításához nagyban hozzájárult az év elején történt baleset is, mert a LADA rendbe hozatala és további üzemeltetése célszerűtlenné vált. A lehetőségeink közül kiválasztottuk a legkedvezőbbet, így jutottunk ehhez a kitűnő állapotú, mégis kedvező árú autóhoz. A cseréhez kellett az Önkormányzat céltámogatása, és a lakótársunk által felajánlott kedvezményes vételár is, melyért ezúton is köszönetet mondunk.

Mivel június hónapban megszűnik a 06-60-as körzetszámú WESTEL 450-es telefon szolgáltatás az országban, így át kellett állni az új készülékkel a 30-as körzetű telefonra. Az új autót már az új telefonkészülékkel, telefonszámmal adtuk át a szolgálatnak.

A cserével végre olyan autót használhatunk, amely kényelmes, biztonságos, szép, takarékos, és főleg megbízhatóan üzemképes lesz, szerelgetés nélkül is, sokáig. A csere a tervezettnél tovább tartott, így külön köszönjük tagjainknak türelmüket, és a régi autó felhasználásával járó kényelmetlenségek elviselését. Kérjük, hogy az autóra mindenki legalább úgy vigyázzon, mint az előzőekre! Reméljük, hogy a kocsivezetők is hamar megszokják az új típus. Az autó és a telefon használatát a vezetőségi tagok és a kutasok természetesen készségesen ismertetik.

A megújult feltételek közepette, a szolgálatok ellátásához várjuk új tagok jelentkezését, illetve az üzemeltetéshez az adományokat.

Kérjük, és javasoljuk, hogy továbbra is szolid bizalmatlansággal tekintsenek a faluba érkező és a házakba bejutni szándékozó idegenekre. Sokszor teljesen hihető, igaznak hangzó történeteket adnak elő.

Ne higgyünk a nem várt nyereségeknek, túl jónak tűnő vásárlási lehetőségnek, adománygyűjtőknek, de a ház belsejében bármit ellenőrizni akaró ismeretlen munkásnak, a „csak egy pohár vízért” becsöngetőnek sem!

Sajnos már többen pórul jártak az ilyen és ehhez hasonló mesékkel jelentkezők tevékenysége során. Minden esetben, ha gyanú merül fel, hívják a Martonvásári Rendőrőrs járőreit. A járőrök – lehetőségeik szerint – azonnal segítségünkre sietnek, és szükség esetén intézkednek is.

Figyeljük egymás értékeit, mert ezáltal a sajátunkat is megóvjuk, fokozhatjuk a közbiztonságot, a biztonságérzetet is.

Javasoljuk, hogy a telefonszámokat a készülékekre programozzák be! Rendkívüli helyzetben, amikor az ember amúgy is ideges, elkerülhető a keresgélés, az izgatottság miatti félretárcsázás, hamarabb érkezhethet a segítség.

A cikkben emlegetett telefonszámok:

Martonvásári Rendőrőrs ügyeletes járőre:

06-70-33-02-434

Tordasi Polgárőrség járőrautója (változott!)

06-30-63-08-777

Vezetőség

Nyílt levél az országgyűlési képviselőtől

A Tordasi Kisbíró áprilisi számában nyílt levelet intézett hozzám Piláth János úr az EU-hoz való csatlakozásunkkal kapcsolatban. Tekintettel arra, hogy közben lezajlott a népszavazás, véleményemet csak utólag tudom elmondani. (Jobb lett volna, ha az újság ugyanabba a számba kér tőlem választ.)

Piláth János úr hiányolja, hogy nem adtam egyértelmű állásfoglalást lapjuk ez évi 1. számában megjelent cikkemben az Uniós csatlakozással kapcsolatban. Nos ebben az ügyben én végigjártam a választókerületet, ahol alkalmat adtak rá, ott előadást tartottam, utána kérdésekkel, vitával. Csak az Önök környékén február 26-án voltam Kajászón, március 7-én Válon és 28-án Baracsán. Mindenütt elmondtam a csatlakozás előnyeit, de a gondokat sem titkoltam. A viták során azt

tapasztaltam, hogy ugyan volt, aki megkérdezte, hogyan szavazzon, de inkább arra volt igény, hogy mondjam el, amit tudok és ki-ki eldönti, mit tegyen.

Álláspontom egyébként az, hogy a csatlakozást támogatom, annak hosszú távú fontossága miatt, valamint azért, mert ha kimaradnánk, abból csak hátrányunk lenne. Ugyanakkor a kedvezőtlen tárgyalási eredmények és felkészítő- segítő kormány intézkedések késlekedése nehéz átmenetet okozhat főleg a kisembereknek.

Köszönöm kérdését és sajnálom, hogy csak késve tudtam válaszolni.

Budapest, 2003. május 20.

Dr. Kelemen András

HÁBORÚS NAPLÓ 54.

Családunk viszontagságai. Az új élet kezdete

Útközben volt idő, hogy feleségem elmesélje mi történt velünk az 1944. októberi elválásunk óta.

Nos, ő Szendrőn maradt édesanyáméknál. Kétségek közt volt, hogy jó-e ez a megoldás. Vagy jöjjön utánam Medvére a Dunántúlra? Eljött az idő, amikor dönteni kellett. Úgy határozott, hogy az utolsó vonattal mégiscsak eljön utánam a fél éves gyerekkel Medvére, ahonnan az utolsó levelemet kapta. Egy ládában a legszükségesebb – főleg gyerekholmik és élelem – kíséretében szállt fel a vonatra. Egy tehervagonban kapott helyet, más kisgyermekes családokkal, áldatlan állapotok közt. Mosni, főzni, szárítani kellett a gyerekek részére. Egy nap múlva így értek Kassára. Ott kitolták a szerelvényt egy mellékvágányra azzal, hogy valamikor majd elindítják Szlovákia felé. Az időt kihasználva bement a városba a gyerekkel Meggyesi Ica volt kolléganőjéhez, aki szintén Kassán tanított, jó barátnők voltak. Ott mondta el, hogy mi járásban van. Ica kimondta a határozatot, hogy egy lépéssel sem tovább, ott maradnak! Náluk, Kassán. Kimentek a gyerekholmit tartalmazó ládáért az állomásra. Jó dolguk volt. Jól megfértek a családdal, és az immár fél éves kis legény mindnyájuk szemefénye lett. Mindenki az ő test-lelki épségét szolgálta. Ha riadó volt, lementek a pincébe, de különösen nagy bombázás nem történt. A városban még némi élelmiszert is lehetett kapni. Emberi körülmények közé kerültek a vagonlakás után.

Csakhamar eljöttek a nyilasok végőrái, amikor is megmutatták, hogy kicsodák. Sok embert akasztottak fel az utcán, lámpavasra, kegyetlenkedtek. Az ő házukban, szerencsére, nem történt semmi különös. Majd megjelentek az oroszok.

Ettől kezdve a ház vaskapuját állandóan zárva tartották, senki nem tudott bemenni.

A háború befejezése után a szlovákok mozgolódni kezdtek és a magyarokat kiutasították. Feleségem és kisfiam így került vissza a 60 km-re fekvő lakóhelyünkre Tornadaskára. Vonat híján egy stráfkocsival. Két napig tartott az út. Az új határon az ott tanyázó „policájok”, – de inkább zabralók – mindenüket elszedték Tornán. Mindketten hazakerültek egészségesen, a teljesen kifosztott lakásunkba. Még a bútoreinket is elvitték a falusiak és a cigányok. Innen indult értem Szombathelyre, kis fiúmat az ugyancsak kiutasított Meggyesi Ica barátnőjére bízva.

E kis kitérő után, nézzük a továbbiakat:

Miskolcra édesanyámékhoz Szendrőbe értünk. Őket is kifosztották.

Meggyesi Ica már azt hitte a hosszú távollét miatt, hogy feleségem is odaveszett valahol. Mindketten megérkeztünk, ha nem is valami jó egészségben.

Hát, lakásunk mindennél szomorúbb képet mutatott.

Mindenünk a fosztogatás áldozata lett. Sok házban találkoztunk a kredence kirakott poharainkkal, csészéinkkel. Ezek csak díszítésül szolgáltak, egyéb holmik nem kerültek a szemünk elé. Pár dolgot, főleg nagyméretű bútordarabokat visszakaptunk, de tetves cigányputrikba került ruhák és ágyneműre nem tartottunk igényt.

A faluban a grófi kastély és a mi lakásunk volt a préda, mivel nem voltunk otthon. Persze, azzal a kíséreléssel kaptunk vissza ezt-azt, hogy megőrzésre vitték el, más fosztogatók elől.

Hogy a közvetlen szomszédban lakó iskolagondnok (kurátor) nem tudott volna rászólni a fosztogatókra, hogy ne bántsák a lakásunkat, vagy bezárta volna a felfeszített ajtót?

Persze, hogy nem, hiszen ő volt az első ember, akin napszemüvegemet és lakásában a tintatartómat megláttam. S aki, hogy deszkához jusson, az iskola pincéjében, temetésre előkészített koporsókból kiborogatta a magyar halottakat és a koporsókat hazavitte. Még több használati tárgyunkat láttam meg nála, ami azt jelentette, hogy gyakori látogató volt lakásunkban ő is.

Elviseltük valahogy a dolgokat, de nem könnyen. Édesanyáméktól kaptunk némi ágyneműt, takarót. Én abban a katonaruhában jártam évekig, amiben a fogságból hazakerültem. És az a csendőrköpeny volt a télikabátom amit elbocsátásomkor kaptam.

Talán nem lett volna annyira súlyos a helyzet, ha a pénz nem értéktelenedik el teljesen. Hiszen mindketten azonnal nekiláttunk tanítani, és a kettőnk fizetéséből csak eltengődtünk volna. De bár hetenként kétszer fizettek a postán adópengőben az illetményünk hányadát, az egy tojás vételére sem volt elegendő. Más utat kellett hát találni.

Bizony, nagy volt a nélkülözés.

Feleségem a gyerekkel egy vaságyon, én a földön aludtam. Semmit sem tudtunk beszerezni az értéktelen pénzért. Két évig ingyen dolgoztunk. Ruháért lehetett volna cserélni élelmiszert, de csak éppen annyi ruhánk volt, ami a testünket fedte. No és az élelem? Csoda, hogy a gyereket egyáltalán fel tudtuk nevelni, táplálékkal ellátni.

Még a háború befejezése előtt, míg én katona voltam, egyik vadásztársam felkereste a feleségemet és figyelmeztette, hogy a vadászpuskámat jól dugja el, mert ha bejönnek az oroszok, nagy kellemetlenségek származhatnak belőle. Szívességből ő dugta el a padláson, a földembe, némi lőszerrel együtt. Ezt a puskát a fosztogatók nem találták meg. Ez nagy szerencse volt. Ez mentette meg a családot az éhezéstől, szinte az éhenhalástól.

Életem legnehezebb szakasza következett be.

Kora hajnalban, 2 órakor felkeltem, és felgyalogoltam a hegyre, vadlesre. Ha szerencsém volt, már 8 órára egy őzzel

térhettem haza. Napirendünk szerint én délelőtt tanítottam, az egy tanteremben, feleségem délután.

A kizsigerelt őz egy szegen lógott az egyik üres szobában. Ez szolgáltatta a fehérjét a családnak, így fehérje hiányban nem szenvedtünk.

Hiányzott a kenyér és a liszt. Meglehetősen egyhangú volt az étkezésünk. Őzleves, benne főtt hússal. Általában só nélkül vagy nagyon kevés sóval. Zsír hiányában sütésre nem lehetett gondolni. Tészta is ritkán került a levesbe.

Egy másik szerencse is ért ebben az ínségben: még a Felvidék visszacsatolásakor szereztem egy TOTAL feliratú tűzoltó készüléket (porral oltó). Ez a padlásra hevert. Cseh felirata volt, nem tudták lefordítani és elterjedt a hír, hogy bomba van a padlásunkon. Szerencsére nem vitték el. Ugyanis a készülékben mintegy 2 kg-nyi ipari szódadibakarbóna volt. Nagy kincshez jutottam, mivel sem élesztőt, sem sütőport nem lehetett kapni. Én cserében egy kis szódadibakarbónáért élelmiszert tudtam cserélni. Sütéshez használták.

A tél is közeledett. Bár évente 16 köbmétert tüzfát kellett volna kapnunk természetbeni járandóságként, és éppen

esedékes lett volna, derék kurátorom egyáltalán nem igyekezett beszállítani. Tüzelőről is gondoskodnom kellett, olyanról, ami pénzbe nem kerül.

Napirendünk tehát így alakult: feleségem délelőtt a kigyereket látta el, próbált valami ételt összeállítani.

Én hajnalban indultam a hegyre, hetenként legalább kétszer. Nyolcra vissza, mert délelőttöként én tanítottam. Délután a tüzelő beszerzése volt a feladatom. A kastélyparkban zsákokba szedtem a fenyők lehullott tobozát, kétszer-háromszor is fordultam. Felraktam a lakás gangjára, hogy egy kis tartalékunk legyen. Nagyon jó égett a toboz, de rettenetesen kormozott. Állandóan takarítani kellett a konyhai tűzhelyet és kályhát.

Ilyen körülmények közt vészeltük át azt az időt, míg nem a forintot vezették be. A fejenként 140 forinttal nagyon boldogok voltunk.

Sok minden nehezítette meg életünket abban az időben. A háború igazi vesztesének éreztem magam.

Szucsák Elemér

Sport Sport Sport Sport Sport Sport Sport Sport

TENISZHÍREK



Csapataink idén is részt vesznek az országos bajnokságokon. A lányok az NB II-ben 4 győzelemmel és 2 vereséggel zárták a tavaszt és a 2. helyről várják a folytatást. Nagy örömeinkre idén már három korosztályos csapatot tudtunk indítani, ők a következő hetekben

küzdnek meg ellenfeleikkel.

A szuper ligában szereplő férfi csapat tovább erősödött. Ők július végén, augusztus elején játsszák majd mérkőzéseiket, akárcsak az NB I-ben szereplők. Az NB III-ban szereplő férfi csapatunk minden tavaszi mérkőzését megnyerte, így az első helyről várhatja az őszi folytatást:

Tordas – Pápa ELMAX	6:3
Tordas – Agárd	7:2
Tordas – Pápai LTC	5:4
Tordas – Szondi SE	6:3

A megyei első osztályban szereplő férfi csapatunk első mérkőzésén 6:3-ra megverte az újonc adonyiakat.

További tavaszi mérkőzések:

Alba Bianka – Tordas III.	június 7.	9 óra
Tordas III. – Ikarus SE II	június 14.	9 óra
Tordas III. – Szondi SE II.	június 15.	9 óra
Tordas III. – Dunaparti TC	június 29.	9 óra

Ősszel:

Adony – Tordas III.	augusztus 23.	9 óra
Tordas III. – Alba Bianka	augusztus 24.	9 óra
Dunaparti TC – Tordas III.	augusztus 30.	9 óra
Ikarus SE II. – Tordas III.	augusztus 31.	9 óra
Szondi SE II. – Tordas III.	szeptember 14.	9 óra

LABDARÚGÁS

A labdarúgónk bajnoki részvétele még folyik, de befejeződött a megyei serdülő bajnokság, ahol Tordas csapata igen jól szerepelt.

Az U 16 korosztály őszi és tavaszi fordulójában csoportjában az első helyen végzett, ezért a kiemelt bajnoki fordulókban vehetett részt, ahol az alábbi eredmények születtek:

Tordas – Mór	4:0	1:0
Tordas – Seregélyes	4:1	4:0
Tordas – Mány	6:2	2:2

A rájátszásban is az első helyen végeztek, így a A csoport győztese – Tordas – és a B csoport győztese – Dég – játszhatta a megyei döntőt.

A döntőben született eredmények:

Tordas – Dég	1:3	0:2
--------------	-----	-----



(Folytatás a 14. oldalon)

(Folytatás a 13. oldalról)

A megyei bajnokságban a tordasi csapat ezüstérmet szerzett. Akik ezt a szép eredményt elérték és teljesítményükért ezüst érmet és egy garnitúra szerelést kaptak a Megyei Labdarúgó Szövetségtől:

Récsi Tamás, Récsi András, Ispán László, Egyed Márk, Farkas Ádám, Farkas Zoltán, Pántya Bertalan, Varga Attila, Duschek Máté, Csizmazia György, Tóth Barnabás, Tóth Károly, Király János, Bilig Norbert, Lázár Norbert, Márkus Pál, Huszti István, Becsei Gergely, Tóth Tamás, Farkas Tibor, Kitzinger Zsolt, Szabadi Pál.



A csapat edzője, mestere, biztatója, nevelője: *Erdei János.*

A csapatot mind a bajnokságban, mind a döntőben a gyerekek szülei támogatták, segítették.

Köszönet elsősorban a gyerekeknek, de a velük foglalkozóknak is, hogy játékukkal öregbítették a csapat hírnevét és településül Tordas hírét.

Kívánjuk, hogy legyen belőlük nagyon jó focista, leljenek örömet a játékban és szerezzenek sok örömet nekünk, szurkolóknak is.

A Velencei-tó Környéke Áfész
2003. augusztus
31-éig 35%-os
árfolyamon
visszavásárolja
a kintlévő
Szövetkezeti
üzletrészeket.
A visszavásárlás
lebonyolítása a
szövetkezet
központi
irodájában
(Gárdony,
Lévai u. 2.),
valamint a 100.
számú GERGŐ
ABC-ben történik.
Igazgatóság

**Cseréljen!
Most ráfizetünk!**

Opel partnere - 2003. július 31-ig

220-370 ezer forinttal többért számítjuk be használt, akár üzemképtelen gépkocsiját a piaci értékénél! Ha most vásárol Opel Agila 1.2 Club modellt (+ extra elektromos csomag), akár egy 20 éves Lodéból is 0 Ft kezdőrészlettel átülhet az új autójába! Finanszírozó: GMAC Hungary. További részletek márkakereskedésünkben!

Ajánlunk 2003. július 31-ig, illetve a készlet erejéig érvényes. Max. fagy: (váronkívüli) 85,7/8,5 9100 km, CO₂ kibocsátás: 156 g/km (berúgás 1, 2, 4 qtés modell)

2 **OPEL CREDIT**

Az Ön Opel-partnere:

Opel Di-FER

2030 Érd, Fazekas út 6 (6-os főút 22. km-nél,
Érd és Százhalombatta között)
Tel./Fax: (23) 365-407, (23) 368-816
difer@axelera.hu, www.di-fer.hu

HÍRDETÉSEK

BIOPATIKA

Drogéria és gyógynövénybolt
Nyitva tartás: hétfő – péntekig 14-16 óráig
Telefon: 22/467-650, 06-30-268-58-43

ENIKŐ Ékszerbolt

Eladás, készítés, javítás, felvásárlás.
Nyitva: K-P 8-17-ig, Szó: 8-12-ig (hétfő szünnap)
2462. Martonvásár, Dózsa Gy. u. 6 (Tsz. udvar) Tel: 22/460-613.

Zoltán-Bau Építőipari Bt. Tel. 06-209-463-348

Vállal: kandalló, hagyományos kemencék építését, kőfaragó munkákat, épület felújítási munkákat, új épületek kivitelezését, felelős műszaki vezetéssel.

Fogtechnikus

Kiss László 2463. Tordas, Szabadság út 1/M. Tel.: 06/22-467-810.

Kölcsey utca 32 sz. alatt 17000 m²-es építési telek eladó.
Érd: 06-30-9701-163.

BILIG autósiskola

Tanfolyamok folyamatosan! Személygépkocsi, tehergépkocsi, nehéz pót, motor-vezetői, Moped, B+E, A, B, C, E
Szaktanfolyamok! Hajóvezető, árufuvarozó, gépkezelő, targoncavezető, T.I.R., A.D.R.
Jelentkezési helyek: Érd, Budai út 11., Katalin üzletház 9-17 óráig
Telefon: (23) 361-531, (30) 944-0561, (30) 931-8556
Érd, Bagoly u. 118. 7-17 óráig
Tel./fax: (23) 361-013, (30) 944-0561

Könyvelés, adótanácsadás, bevallások elkészítése, magánszemélyek, vállalkozók, vállalkozások részére (visszamenőlegesen is) felelősségvállalással.
Telefon: 22-467-195, mobil: 06-30-9517-137

Sövénynek való téli zöld fagyal, mályvacserje, oszlopos tuja, többféle cserje-, és fajaj eladó.
Cím: Botta Pál Tordas, Rákóczi út 41. Tel. 22/ 668-051, 668-052

Kerttervezést, kertépítési, kútúrési engedélyezési tervek készítését, kertépítést, kertfenntartást vállalunk.
Cím: Bottáné Böröczffy Erzsébet, Tordas, Rákóczi út 41.
Tel. 22/ 668-051, 668-052.

MARTONCOLOR FESTÉK SZAKÜZLET

Bő árúválasztékkal és sokféle akciós termékkel várja Önt!
Vakolatrendszer (polisztirolhab, üvegháló, díszvakolat), üvegszálás tapéták, festőszerszámok, csemeragasztók, glettanyagok, barkácseszközök, lazúrok, fóliák.
Falfestékek, zománccfestékek színkeverését vállaljuk!
Cím: Marton VásárHáz Martonvásár, Budai út 23. Tel.: (22) 461-637
Nyitva tartás: hétköznap: 7-17 óráig, szombat: 7-12 óráig.

**Swift és Sedan
ajándék klímával!***

**GONDOLKOZZON
HIDEG FEJJEL!**



10% befizetéstől!*
Kamatmentes részletre!*
Casco-mentes részletre!*
Roncsautó beszámítással!*



*A kedvezmények nem vonhatók össze!

Átlagos üzemanyagfogyasztás: 5,7 l/100 km.
Co, kibocsátás: 137 g/km.

Az Ön márkakereskedése: **SUZUKI M6**

M6 Kft. Érd és Százhalombatta között, a 6-os főút 22-es km-nél.

Tel.: 23/369-818 és 23/368-818 www.suzuki-m6.hu E-mail: info@suzuki-m6.hu

Nyitva tartás: H-P 8-18-ig, Szó 8-13-ig, V 10-12-ig.

Tordástól 20 perc, a 6-os úton Százhalombatta felé.

Kishíró — Független kéthavilap

Kiadja: Tordas Község Önkormányzata.

Szerkeszti: a szerkesztő bizottság F.k.: Márki Ferenc

Számitógépes kiadványszerkesztés:

MÁTRIX Kft. Székesfehérvár, Zichy liget 10. Tel.: (22) 503-008

Megjelenik kéthavonta, 600 pld-ban.

Készült: Duna-Print Kft., Dunaújváros, Gutenberg köz 2.